

Α. ΔΟΥΜΑ (ΥΙΟΥ)

ΑΝΤΩΝΙΝΑ

[Συνέχεια]

Ἐν τούτοις, ὅσῳ μᾶλλον προσήγγιζεν ἡ στιγμή, καθ' ἣν ὁ Γουσταῦος ἐμελλε διὰ παντός νὰ καταλίπη τὴν Νισσέτταν, τόσῳ αἱ νεανικαὶ αὐτοῦ ἀναμνήσεις ἀνεκάλυπτον τὰ ἡδέα αὐτῶν μειδιάματα, ὅπως τῷ εἶπωσι: «Μεῖνον μεθ' ἡμῶν.»

Ἀπαξ ἤλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ῥαπτρίας, ἐνῶ ἐκεῖνη εἶχεν ἐξέλθῃ. Ἐλαθε τὴν κλειδα καὶ ἀνέβη, ἀναμένων δέ, ἐπεθεώρησεν ἅπαντα τὰντικείμενα, τὰ ποτελοῦντα τὸ μικρὸν οἶκμα τῆς ἐρωμένης του. Οὕτως ἐπανέειδε πάνθ' ὅσα τῇ εἶχε δώσῃ, ἀναμνηθεὶς τῶν περιστάσεων, καθ' ἃς τῇ εἶχε δωρήσῃ ταῦτα.

— Ἡ δυστυχὴς νέα, ἔλεγεν ἐξετάζων τὰ γαλματὰ καὶ τὰς μικρὰς εἰκόνας, δι' ὧν εἶχε διακοσμήσῃ τὸν θάλαμόν της, πόσον φροντίζει περὶ παντός ὅ,τι προέρχεται αὐτῇ ἐξ ἐμοῦ!... Ἴδου τὰ μικρὰ αὐτῆς κοσμήματα, τὰ μόνον, ἅτινα ἠθέλησε νὰ δεχθῇ τὰ φέρει μόνον, ὅταν ἐξέρχεται μαζὶ μου. Ἴδου ἡ εἰκὼν μου, τὴν ὁποίαν ἔκρυψεν εἰς τὸ βάθος τῆς κλίνης της, ὅπισθεν τῶν παραπετασμάτων, διὰ νὰ μὴ μ' ἐκθέσῃ εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες δυνατόν νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν οἰκίαν της. Καλὴ Νισσέττα! Ἡμέραν τινὰ θὰ παρατηρήσῃ κλαίονσα πάντα ταῦτα τὰντικείμενα, πρὸς τὰ ὁποῖα μειδιᾷ τώρα καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ὑπεθυμίσωσιν εἰς αὐτὴν τὸν ἄνδρα, ὅστις θὰ τῇ ἔχη ἐγκαταλίπη καὶ θάγαπῃ ἄλλην. Θὰ τὴν καταστήσωσι μᾶλλον ἀπομεμωμένην, διότι διὰ τῆς παρουσίας των θὰ τῇ ἀπαγορεύσωσι σχεδὸν τὴν περηγορίαν νὰ ζητήσῃ παρ' ἄλλῳ ἀνδρὶ, ὅ,τι δὲν θὰ ἔχη εὐρὴ παρ' ἐμοῦ.

Ὅτε δὲ ἐσκέπτετο οὕτως ὁ Γουσταῦος, θὰ ἠθελεν ἴσως νὰ εὕρῃ ἐν τῇ καρδίᾳ του λόγον τινὰ ἀρετὰ ἰσχυρόν, ὅπως τὸν ἀναστείλῃ· ἀλλ' ἀεὶποτε αἱ ὑποσχέσεις περὶ εὐτυχίας, ἃς τῷ παρεῖχε τὸ μέλλον ἐπὶ μόνῳ τῷ ὀνόματι τῆς Λαυρεντίας, τὸν ἐξώθουν νὰ χωρήσῃ, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐκώλυεν αὐτὸν νὰ κλαίῃ διὰ τὴν Νισσέτταν, ὡς μήτηρ ἔχουσα δύο τέκνα καὶ ἀπολέσασα τὸ ἓν θὰ ἔκλειεν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τούτου, προσμειδίῳσιν συγχρόνως εἰς τὰ φιλήματα ἐκείνου, ὅπερ θὰ καταλήξῃ ἴσως νὰ τὴν παραμυθήσῃ.

Ὁ Γουσταῦος λοιπὸν εὕρισκετο ἐκεῖ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου τῆς Νισσέττας, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑγρούς, ὅτε ἡ νεκρὰ κόρη εἰσῆλθε, χωρὶς νὰ τὴν ἀκούσῃ, καὶ πλησιάσασα ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῶν ποδῶν ἔθηκε τὴν χαρίσσαν κεφαλὴν της ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ ἐραστοῦ της. Οὕτως ἐστράφη ζωηρῶς καὶ εὗρεν ἐν μειδίᾳ καὶ ἐν φιλήματι ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς ῥαπτρίας.

— Τί ἔχεις; ἠρώτησεν αὐτόν· διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ κρῦψῃ ἀπὸ αὐτὴν τὴν συγκίνησίν του.

— Δὲν ἔχω τίποτε, Νισσέττα μου, ἀπεκρίθη ὁ Γουσταῦος, ἐναγκαλιζόμενος αὐτὴν· εἶμαι μόνον ὀλίγον περίλυπος, σκεπτόμενος ὅτι μέλλω νὰ σε ἀφήσω.

— Ἀναχωρεῖς λοιπὸν ὀριστικῶς;

— Ναί.

— Ἐλαθες εἰδήσεις ἀπὸ τὴν Νίκαιαν;

— Ἐλαβον ἐπιστολὴν τὸ πρωί.

— Ὁ Ἐδμόνδος χειροτερεύει;

— Ὁχι, ἀλλὰ δὲν καλλιτερεύει, καὶ ὁ ἀτυχὴς νέος ἐπιμένει νὰ με ἔχη πλησίον του· τίποτε δὲν πρέπει νὰ ἀρνούμεθα εἰς τοὺς ἀσθενεῖς.

— Γουσταῦε; . . εἶπεν ἡ Νισσέττα διὰ τόνου ἰκετευτικοῦ.

— Τί θέλεις;

— Ἐάν με ἡγάπας, θὰ ἔκαμνες ἐν πρᾶγμα.

— Λέγε.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ θελήσῃς.

— Εἰπέ μου το πάντοτε, καί, ἐάν εἶναι δυνατόν, θὰ το κάμω.

— ὦ! εἶναι μᾶλλον ἢ δυνατόν, εἶναι εὐκολόν.

— Ὁμίλησε τότε.

— Πάρε με μαζὶ σου.

— Ὅταν με ἔγραψες, διὰ νὰ μοῦ το ζητήσῃς, ἀγαπητή μου κόρη, σοῦ ἐξήγησα ὅλους τοὺς λόγους, οἵτινες μὲ ἐμπόδιζον νὰ σε καλέσω νὰ ἔλθῃς.

— Λοιπὸν δὲν θέλεις;

— Ὁχι, ἀπεκρίθη ἡρέμα ὁ Γουσταῦος.

— Δὲν θὰ διέμενον μαζὶ σου, ὑπέλαβεν ἡ νέα, ὡσεὶ ὁ λόγος οὗτος θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπηρεάσῃ τὸν ἐραστὴν της, ὅστις οὐδὲν ἀπεκρίθη.

Ἐπειτα ἐξηκολούθησε, πιστεύουσα ὅτι ἤρξατο πείθουσα αὐτόν.

— Θὰ ἐνοικιάζω μικρὰν κατοικίαν εἰς Νίκαιαν· οὐδεὶς θὰ ἐγνώριζε τίς εἶμαι καὶ τί εἶμαι. Ἡ κυρία Δεπερέ καὶ αὐτὸς ὁ Ἐδμόνδος θὰ το ἡγνούν. Θὰ ἤρχεσο νὰ με βλέπῃς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, κατὰ τὰς ὥρας, κατὰ τὰς ὁποίας οὐδεὶς εὕρεται εἰς τὰς ὁδοὺς, τὸ ἐσπέρας, καὶ θὰ ἤμην πολὺ εὐτυχὴς· διότι οἱ Παρίσιοι εἶναι πολὺ μελαγχολικοὶ δι' ἐμέ, ὅταν σὺ δὲν εὕρισκεςαι ἐδῶ.

— Θὰ ἐπνέλω ταχέως, Νισσέττα μου, ὑπέλαβεν ὁ Γουσταῦος, καὶ δὲν θὰ χωρισθῶμεν πλέον.

— Ὅπως θέλεις. Σὺ εἶσαι ὁ κύριος, εἶπεν ἡ νεῖνις, ἀπομάσσουσα τοὺς ὀφθαλμούς. Πότε ἀναχωρεῖς;

— Ἐντὺς πέντε ἢ ἑξ ἡμερῶν.

— Θέλεις νὰ σε συνοδεύσω μέχρι τοῦ Σιαλόν; θὰ εἶμαι περισσότερον καιρὸν μαζὶ σου.

— Λοιπὸν θὰ με συνοδεύσῃς ἕως ἐκεῖ, ἀπεκρίθη ὁ Δωμῶν, εὐτυχὴς, διότι ἠδυνήθη νὰ παραχωρήσῃ τι εἰς τὴν δυστυχὴ νέαν.

— ὦ! πόσον εἶσαι καλός... εἶπε περιβάλλουσα τὸν τράχηλόν του διὰ τῶν βραχιόνων της.

Καὶ ἐπήδησεν ἐκ τῆς χαρᾶς.

Ὁ Γουσταῦος ἀπὸ τῆς ἐπανάδου τοῦ ἦτο διὰ τὴν Νισσέτταν ὅ,τι πατὴρ διὰ τὸν υἱόν του, ἐν μέλλει νὰ στείλῃ ἐκ νέου

εἰς τὸ οἰκοτροφεῖον, ὅπου οὗτος θὰ στενοχωρεῖται. Παρεῖχεν αὐτῇ ἀπάσας τὰς τέρψεις, ἃς ἠδύνατο νὰ τῇ παράσχῃ, λέγων καθ' ἑαυτόν: «Τοῦλάχιστον θὰ διασκεδάσῃ ὀλίγον».

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ Γουσταῦος ἔλαβεν ἐπιστολὴν τοῦ Ἐδμόνδου· διότι, ὡς εὐκόλως ἐννοεῖται, ἡ ἐπιστολή, ἣν ὁ Γουσταῦος εἶπεν ὅτι εἶχε λάβῃ ἐκ Νίκαιας, οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ πρόφασις. Οὐδεὶς εἶχε γράψῃ αὐτῷ.

Ἴδου τί ἔγραφεν ὁ ἡμέτερος ἀσθενής:

«Εἶμαι ἀκόμη πολὺ ἀδύνατος, φίλε μου, ἀλλὰ θέλω νὰ εὕρω τὴν δύναμιν, ὅπως σοι γράψω γραμμάς τινας. Κατὰ πρῶτον, διὰ νὰ τελειώω ἀμέσως μὲ τὸν ἑαυτόν μου, εἶμαι ὀλίγον καλλίτερος, καὶ ἡ βελτίωσις αὕτη ὑπόσχεται νὰ βαίνει αὐξάνουσα.

«Ἡ μήτηρ μου μοι ὠμίλησε περὶ τῆς συνδιαλέξεως, ἣν ἔσχεις μετ' αὐτῆς καὶ μοι ἐγνωστοποίησε τὸ ἀληθὲς αἷτιον τῆς ἀναχωρήσεώς σου. Ἐσυλλογίσθην ἀμέσως τὴν δυστυχίαν μας Νισσέτταν, τὴν τόσῳ ἀγαθὴν, τόσον ἀφωσιωμένην καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὠφείλαμεν ἐνίοτε τόσον ὠραίας ἡμέρας. Κατόπιν ἐσκέφθην, καί, ἐπειδὴ πλησιάζει ἡ στιγμή, καθ' ἣν μέλλεις νὰ ἐπνέλῃς, ἐάν ἐπνέλῃς, ἠθέλησα νὰ σοι δώσω μίαν συμβουλήν. Γινώσκεις ὅτι ἀγαπῶ τὴν Νισσέτταν ἐξ ὅλης μου τῆς καρδίας, ἀλλὰ γινώσκεις ὡσαύτως ὅτι σὲ ἀγαπῶ περισσότερον, καὶ τοῦτο εἶναι λίαν φυσικόν. Δὲν θὰ διστάσω λοιπὸν νὰ σοι δώσω τὴν συμβουλήν, ἥτις κατ' ἐμέ θὰ δυνήθῃ νὰ σε καταστήσῃ εὐτυχὴ, καὶ ἐάν ἀκόμη ἡ συμβουλή αὕτη, θὰ τῇ προὔξεναι λύπην... Τὴν εὐτυχίαν σου πρό παντός... Λοιπὸν πιστεύω, ἀγαπητέ μου Γουσταῦε, ὅτι ἡ εὐτυχία σου κεῖται εἰς τὰς χεῖρας τῆς δεσποινίδος Δεμορτών. Εἰς σὲ ὀφείλω τὴν Ἀντωνίναν, δὲν θὰ ὀφείλῃς εἰς ἐμέ τὴν Λαυρεντίαν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον θὰ πράξω τὸ καθήκόν μου, καταπολεμῶν τοὺς δισταγμούς σου, ἐάν ἔχῃς ἀκόμη τοιούτους. Πρῶτον σὲ ἀγαπᾷ, καὶ πολὺ, διότι πολλὰκις ὠμίλησα μετ' αὐτῆς περὶ σοῦ, τὸ δὲ ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἔχει πρὸς σὲ, διαφαιίνεται ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῖς... Ἡ εὐτυχία λοιπὸν εὕρεται ἐδῶ, διότι ὑπάρχει ἔρως... Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ της εἶναι ἐξάαιρετοι καὶ θάντικαταστήσωσι τοὺς γονεῖς σου, οὓς ἀπώλεσας. Ἡ εὐτυχία λοιπὸν εἶναι ἐδῶ, διότι ὑπάρχει οἰκογένεια... Ἡ Λαυρεντία εἶναι ἀγγελὸς ἀθωότητος καὶ καλλονῆς, εἶναι ψυχὴ ὅλως νέα πρὸς διάπλασιν, εἶναι παρὰδεισος παρθένος πρὸς κατακτήσιν. Ἡ εὐτυχία λοιπὸν εἶναι ἐδῶ, ἀφοῦ ὑπάρχει θρησκεία, ἀθωότης, μέλλον.

«Νυμφεύθητι τὴν δεσποινίδα Δεμορτών.

«Ἀλλὰ πράξον ὑπὲρ τῆς Νισσέττας, πᾶν ὅ,τι ὀφείλεις νὰ πράξῃς· ἐάν ἤμην εἰς τὴν θέσιν σου, δὲν θὰ τῇ ἀπέκρυπτον τίποτε. Θὰ τῇ ἔλεγον τὰ πάντα ἐγὼ αὐτός, ἀντὶ νὰ τῇ γράψω, ὡς σὺ ἀναμφιβόλως σκοπεῖς νὰ πράξῃς. Ἐχει ὀρθοφροσύνην· γινώσκει κάλλιστα ἐν τῷ βάθει

της καρδιάς της, ὅτι ὁ σύνδεσμος ὑμῶν δὲν δύναται νὰ εἶναι αἰώνιος, καὶ πιστεύω ὅτι θὰ σοι ὀφείλῃ χάριν ἐπὶ τῇ ἐμπιστοσύνῃ, ἣν θὰ ἔχῃς πρὸς τὸν ἔρωτά της, ἐὰν συζητήσῃς μετ' αὐτῆς τὴν κατὰστασιν. Ἐξασφάλισον αὐτῇ τὸ μέλλον, τοῦτο δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σοι συστήσω, ἀλλ' ἐξασφάλισον αὐτῇ τοῦτο οὕτως, ὥστε τὸ μέλλον τοῦτο νὰ εἶναι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ μία τέρψις δι' αὐτήν. Ἀγόρασον αὐτῇ μικρὸν ἐργαστήριον· ἐκτὸς τούτου κατὰθεσον χάριν αὐτῆς παρὰ τινι συμβολαιογράφῳ ποσὸν τι, ὅπερ θὰ εἶναι πάντοτε ὑπὸ τὴν διαθεσὴν της, ἐὰν ἡ μικρὰ αὐτῆς ἐπιχειρήσις δὲν εὐδοκιμήσῃ. Γινώσκεις ὅτι ὁ ἀσθενὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὁμιλῇ ὡς γέρον· ἔχω λοιπὸν σχεδὸν ἐξομολογηθῇ πάντα ταῦτα εἰς τὴν Λαυρεντίαν, ἥτις ἐξεπλήσσετο ἐπὶ ἀπουσίᾳ τὸσον μακρῶ. Καὶ τῶντι, ὅπως λάβῃ τις ἔγγραφα, δὲν χρειάζεται εἰς μὴν, καὶ παρήλθε μὴν σχεδόν, ἀφότου ἀνεχώρησες. Εἶπον αὐτῇ ὅτι παρέτεινες ἀναμφιβόλως τὴν διαμονὴν σου ἐν Παρισίοις, ὅπως διευθετήσῃς πάντα ταῦτα, ὡς σοι εἶπον ἀνωτέρω. Μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι ἔχεις δίκαιον ἐνεργῶν οὕτω καὶ ὅτι ἦτο πρᾶξις εὐγενοῦς καρδιάς καὶ ἐντίμου ἀνδρός. Ἐννοεῖς κάλλιστα ὅτι τῇ ἔκαμα τὴν ἐξωμολόγησιν ταύτην, διότι ἤμην βέβαιος περὶ τῆς ἀποκρίσεως τῆς δεσποινίδος Δεμορτῶν. Ἀλλὰ σπεῦσον νὰ ἐπανέλθῃς, διότι, ἐὰν αὕτη ἀνέχεται νὰ μένῃς ἐν Παρισίοις, ὅπως ἐξασφαλίσῃς τὸ μέλλον τῆς Νισσέττας, δὲν θὰ ἡνείχετο νὰ μείνῃς ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν ἀτυχῇ ἡμῶν φίλῃν, ὅπερ ἐπὶ τέλους δυνατὸν καὶ νὰ ὑποθέσῃ, ἐὰν δὲν μὲς ἐκπνέλῃς ταχέως. Δὲν θὰ ἡδύνάτῃς τις νὰ πιστεύσῃ ὅποσον εὐκόλως αἱ νεάνιδες καταννοοῦσι λεπτότητάς τινας τῆς καρδιάς, ἃς συχνάκις δὲν προαδέχονται πλέον, ἀφοῦ ὑπανδρευθῶσιν.»

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη κατέρριψε τοὺς τελευταίους δισταγμοὺς τοῦ Γουσταύου, ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθη νὰποφασίσῃ ὅπως ὁμολογήσῃ τῇ Νισσέττᾳ τὰ τοῦ γάμου τούτου. Ἡθέλησε νὰανβάλλῃ ὅσον τὸ δυνατὸν τὴν στιγμὴν ταύτην, τοῦτο δὲ ἐκ στοργῆς πρὸς τὴν ῥάπτριαν καὶ ἵνα μὴ δηλητηριάσῃ τὴν χαράν, ἣν προσεδόκα ἐκ τῆς συνοδείας του.

—Ὁχι, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, θέλω νὰ το μάθῃ, μόνον ὅταν θὰ εὐρίσκωμαι μακρὰν. Δὲν θέλω ἀναιμνησκομένην τοῦ χρόνου, ὃν θὰ διέλθῃ μετ' ἐμοῦ, νᾶνευρίσκῃ ἐν αὐτῷ λύπην δι' ἐκείνην. Θέλω νὰ μοι χρεωστῇ χάριν ἐπὶ τῷ φόβῳ, τὸν ὅποιον ἔσχον, προκειμένου νὰ τῇ προζενῇ λύπην καὶ νὰ διαβλέπῃ ἐν αὐτῷ τὴν τελευταίαν ἀπώδειξιν ἔρωτος. Πάντοτε εἶναι καιρὸς ν' ἀναγγεῖλῃ τις κακὴν εἰδήσιν, ἔπειτα τίς οἶδεν, ἐὰν τὰ δάκρυά της δὲν θὰ μ' ἐκράτουν;... καὶ ὁ Ἐδμόνδος ἔχει δίκαιον, ἡ εὐτυχία ὀριστικῶς εἶναι ἐκεῖ κάτω, διότι αἰσθάνομαι ὅτι ἡ καρδιά μου εὐρίσκεται ἤδη ἐκεῖ.

Ὑπάρχουσι πράγματα, ἅτινα δὲν δύναται τις δυστυχῶς νὰ εἴπῃ εἰς μίαν γυναῖκα, ἣν ἐγκαταλείπει χάριν ἄλλης, διότι

ὁ ἔρως δὲν ἀνέχεται μέσον ὄρον, καὶ ὅμως ἔρχεται ἡμέρα, καθ' ἣν συχνότατα ταῦτα πραγματοποιοῦνται· τοῦτο δέ, ὅτε ὁ καιρὸς μετέβαλε τὰς ἐντυπώσεις καὶ ὅτε οἱ ἀγαπηθέντες δύνανται νὰ διέλθωσι πλησίον ἀλλήλων, χωρὶς νὰ ἐξεγείρῳσιν ἐν τῇ καρδίᾳ των ἄλλο τι ἢ τὴν ἀνάμνησιν, τὴν θερμὴν ταύτην σποδὸν τῶν ἀποσβεσθέντων αἰσθημάτων. Ἐὰν, ἐπὶ μακρὸν ἀνερευνήσας τις τὴν ψυχὴν του, παρατηρήσῃ ὀριστικῶς ὅτι δὲν αἰσθάνεται πλέον ἔρωτα πρὸς τὴν ἐμπνεύσασαν αὐτῷ τοῦτον γυναῖκα, καὶ ὅτι αἰσθάνεται τοιοῦτον πρὸς ἄλλην· ἐὰν ἡδύνάτο νὰ ὁμολογήσῃ εἰλικρινῶς ὅτι αἰσθάνεται πρὸς ἐκείνην, ἣν μέλλει νὰ ἐγκαταλείπῃ· ἐὰν ἡδύνάτο νὰ τὴν φέρῃ παρευθὺς εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀγάπης, ἣν αἰσθάνεται πρὸς αὐτήν, καὶ νὰ μεταβάλλῃ εἰς εἰλικρινὴ καὶ ἀφωσιωμένην φιλίαν τὸν ἔρωτα, ὃν αὕτη αἰσθάνεται ἀκόμη, ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά θὰ ἔκαμνε μέγα βῆμα. Δυστυχῶς τοῦτο δύναται νὰ γείνῃ μόνον μετὰ ἐκλεκτῶν πνευμάτων, περ' οἷς ἡ φιλαυτία κατὰ τὴν πρῶτην στιγμὴν καὶ τὸ λογικὸν κατόπιν παρέχουσι τὴν δύναμιν ν' ἀποκρύψωσι τὴν λύπην αὐτῶν καὶ ν' ἀποδιώξωσι τὸ παρελθόν.

Τοῦτο ἦτο ἀδύνατον μετὰ τῆς Νισσέττας, ἥτις θὰ ἐξεργήγυντο εἰς κλαυθμούς καὶ θὰ ἐσύρετο εἰς τὰ γόνατα τοῦ Γουσταύου.

Καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ μετ' αὐτῆς.

Ὁ Γουσταῦος ἔγραψε πρὸς τὴν κυρίαν Δεπερὲ ὅτι τὴν ἐπιούσαν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς ἐπιστολῆς του, θὰ ἦτο πλησίον της. Τοῦτο, ὡς ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσται, ἐσήμαινε: «Ζητῶ τὴν χεῖρα τῆς δεσποινίδος Δεμορτῶν».

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἀνεχώρει μετὰ τῆς Νισσέττας εἰς Σιαλόν.

Ἡ ῥάπτρια ἦτο καταγοητευμένη. Οὐδέποτε εἶχε ταξιδεύσῃ. Τὰ πάντα τὴν διεσκέδαζον. Ἡ ἀτυχὴς μικρὰ οὐδαμῶς ὑπώπτευσεν τὸν σκοπὸν τοῦ ταξειδίου τούτου, ὅπερ ἤρξατο τόσον περιχαρῆς.

Ἀφίκετο εἰς Σιαλόν μετὰ τοῦ Γουσταύου τὴν ἑκτὴν πρωΐνῃν ὥραν.

Τὸ ἀτμόπλοιον ἀπέπλεε τὴν μεσημβρίαν εἰς Λυών.

Ἡ Νισσέττα, ἥτις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ δρόμου εἶχεν ἀναγκάσῃ τὸν Γουσταῦον νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ὅτι ὁ χωρισμὸς οὗτος δὲν θὰ διήρκει ἐπὶ μακρὸν, ἦτο ἀρκετὰ εὐθυμὸς μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἐκόμισαν τὰς ἀποσκευὰς ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἐνθα παρέμειναν ὅλον τὸν χρόνον, καθ' ὃν δύνανται νὰ παρκαμείνωσι συνοδεύοντες τοὺς ὁδοιπόρους.

Ἐπὶ τέλους τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως ἐδόθη.

Ἡ Νισσέττα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ξηράν, ἀφοῦ ἡσπάζσθη τὸν Γουσταῦον, μείναντα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὅπως τὴν βλέπῃ μακρότερον χρόνον. Τὸ πλοῖον ἀπεμακρύνθη. Ἡ Νισσέττα, μὴ θέλουσα νὰ λυπήσῃ τὸν ἐραστὴν της, ἐφώναξε πρὸς αὐτὸν μειδιῶσα:

— Ἐντὸς ὀλίγου! δὲν εἶναι ἔτσι;

Ὁ Γουσταῦος ἀπεκρίθη διὰ κινήματος τῆς κεφαλῆς, διότι ἡσθάνετο ὅτι, ἐὰν ἤνοιγε τὸ στόμα, τὰ δάκρυα θὰ ἐκάλυπτον τὴν φωνὴν του.

Ἐφ' ὅσον ἡδύνάτο νὰ εἶναι ὁρατὴ, ἡ νεανὺς ἐκίνει τὸ μανδύλιόν της, ἔπειτα ἐξηκολούθησε θεωμένη τὸ πλοῖον· ἀλλ' ὁ Γουσταῦος δὲν ἔβλεπεν αὐτὴν πλέον, συνεχέετο δι' αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ἀντικειμένων, ἅτινα ἦσαν ἐπὶ τῆς ὁχθῆς.

— Ἐμπρός, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ Νισσέττα, σπογγίζουσα τὰ ἀκούσια δάκρυά της, θὰ ἐπανέλθῃ ταχέως.

Καὶ ἀπεφάσισε νὰ μὴ κλαύσῃ πλέον.

Ὁ ποταμὸς ἐσχηνάτιζε καμπύλην, τὸ πλοῖον ἐξηφανίσθη.

ΚΣ'

Ὁ γράφων τὸ βιβλίον τοῦτο οὐδένα ἄλλον ἐπιδιώκει σκοπὸν, γράφων αὐτό, ἢ νὰ περιγράψῃ καὶ ἴσως νὰ δικαιολογήσῃ τὰς ἠθικὰς μεταβολάς, ἃς ἡ ἡλικία καὶ ἡ κοινωνία ἐπιφέρουσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ αἵτινες καταστρέφουσι σχεδὸν πάντοτε τινὰς τῶν πρώτων θεωριῶν καὶ τῶν ἐλπίδων, τὰς ὁποίας ἔσχον περὶ αὐτοῦ. Ὁ Γουσταῦος εὐρίσκειτο ἐν μιᾷ τῶν φυσικῶν τούτων μεταμορφώσεων. Οὗτος, ὅστις εἶχε νομίσῃ ὅτι ὁ βίος ἡδύνάτο νὰ ἐξακολουθῇ ὅπως τον εἶχεν ἀρχίσῃ, κατέληξεν εἰς τὸ νὰ αἰσθάνῃ τὴν ἐπιρροὴν τῶν διαφόρων αἰσθημάτων, ἅτινα ἀναμένουσι τὴν καρδίαν ἐν τοῖς σταθμοῖς τῆς ζωῆς καὶ ἅτινα παρασύρουσιν αὐτὴν πρὸς νέους ὁρίζοντας. Ἡ θεὰ τῆς εὐτυχίας τοῦ Ἐδμόνδου εἶχε διανοίξῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς νέας ἰδέας. Καίπερ λέγων καθ' ἑαυτὸν: «Ὁ Ἐδμόνδος θάποθάνῃ ἴσως νέος», εὐρέθη ἡναγκασμένος νὰ ὁμολογήσῃ ἐκυτῷ ὅτι ὁ φίλος του, πρὶν ἢ ἀποθάνῃ, θὰ ἐγεύετο ἡδονῶν, ἃς οὗτος ἡγνέει ἀκόμη καὶ αἱ ὁποῖαι προησθάνετο ὅτι ἦσαν αἱ ἡδύταται τοῦ κόσμου τούτου, ἀφοῦ εἶναι αἱ ἀγιώταται. Οὕτως εἶχε σκεφθῇ κατὰ τὸν χρόνον, ὃν εἶχε διέλθῃ ἐν Παρισίοις, μετὰ τὴν εἰς Νίκαιαν ἀναχώρησιν τοῦ Ἐδμόνδου, αἱ δὲ λεπτομέρειαι, ἃς παρεῖχεν αὐτῷ ὁ σύζυγος τῆς Ἀντωνίνης περὶ τῆς εὐτυχίας του ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, τὰς ὁποίας τῷ ἔγραφεν, εἶχον ἐνθαρρύνῃ αὐτὸν εἰς ἐπιθυμίας ἀορίστους ἔτι, εἰς τὰς ὁποίας ὅμως ἡ τύχη ἔμελλε νὰ δώσῃ ταχέως ἓνα σκοπὸν. Ἡ Λαυρεντία εἶχεν εὐρεθῇ ἐκεῖ ὡς ἐκ θείας Προνοίας, καὶ ὁ Γουσταῦος εἶχε διδῆν ἐν αὐτῇ νέον μέλλον δι' αὐτόν.

Ἐνίοτε αἱ μεταβολαί, ἃς ὁ ἄνθρωπος ὑφίσταται, δὲν ἔχουσι τόσον εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα δι' ὅλους, ὡς διὰ τὸν Γουσταῦον. Τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἔχει τις ζῆσῃ τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἔτη ἐν τῷ κόσμῳ. Τούτου ἕνεκα βλέπει τις ἐκδεδητημένους νὰ καθίστανται ἐξαίρετοι σύζυγοι καὶ ἀγαθοὶ οἰκογενειάρχαι, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἀνθρώπους, ὧν αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ πεποιθήσεις ἐφαίνοντο ὡς ἐγγύησις, νὰ με-

ταβάλλωνται ἀποτόμως καὶ νὰ παρκαδίσωσι τὴν καρδίαν αὐτῶν λαίαν, εἰς ἐλαττώματα καὶ πάθη παντοειδή.

Ἀπεπειράθημεν νὰ καταστήσωμεν καταληπτοὺς οὐχὶ τοὺς δισταγμοὺς, ἀλλὰ τὰς λεπτότητας τοῦ Γουσταύου· ἐπειδὴ ἡ καρδία αὐτοῦ δὲν ἐδίσταζε πλέον μεταξὺ Νισσέττας καὶ Λαυρεντίας. Μόνον διηρωτῶτο, ἐὰν βεβαίως εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ πράξῃ ὅ,τι ἔπραττεν. Ἐνίοτε τὸ κακὸν μέρος τῆς φύσεώς του — διότι ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων ἔχει ἐν ἐκυτῷ κακόν τι ἐνστικτον, ἀναφαινόμενον ἐν ταῖς μεγάλαις περιστάσεσι τοῦ βίου, καθ' οὗ δύναται νὰ θοικαμβεύσῃ ἐπὶ τέλους, ἀλλ' ὁ περ στηριζόμενον ἐπὶ τοῦ ὕλισμοῦ του διατηρεῖ ἐπὶ πολὺ ἀκόμη τὴν δεσποτείαν του — τὸ κακὸν μέρος τῆς φύσεώς του, λέγομεν, τῷ ἐπιθυροῦν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὸ οὗς ὅτι ἐπὶ τέλους κατ' οὐδὲν ἔπρεπε νὰ τον στενοχωρῇ ἡ Νισσέττα, ὅτι ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ δὲν ἔλαβον τόσας προφυλάξεις ὅπως τὴν ἐγκαταλίπωσιν, ὅτι ἦτο μία τῶν νεανίδων ἐκείνων τῶν πάντοτε λίαν εὐτυχῶν δι' ὅσα πράττουσιν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὅτι, ἐξασφαλίζων αὐτῇ θέσιν τινα, ἔπραττε πλείονα τῶν ὅσα ὤφειλε νὰ πράξῃ. Ὁ Γουσταῦος ἀπεδίωκε βέβαια τοὺς συλλογισμοὺς τούτους, ἐφ' οἷς ἡσχύνετο ἐαυτὸν· ἀλλ' ἐπκνήρχοντο ἀδιακόπως. Ἦσαν δι' αὐτὸν ὅ, ἡ ἐλλιπὲς βάρος, ὅπερ ἔχων τις πάντοτε πρόχειρον, καταλήγει εἰς τὸ νὰ κατανοήσῃ ὁποῖον ὄφελος δύναται νὰ ποφέρῃ αὐτῷ τοῦτο, καὶ ἡμέραν τινα ἐκπλήσσειται, θεὸς αὐτὸ εἰς πλάστιγγα καὶ ἐπωφεληθεὶς ἐξ αὐτοῦ. Ὅσον ἐλευθέρως καὶ ἂν εἴναι τις, ὑφίσταται ἀρκετὰς δυσκολίας, ὅπως ἀναγκάσῃ τὴν καρδίαν τοῦ νὰ λησμονήσῃ πᾶν ὅ,τι συμφέρει αὐτῷ νὰναμιμνήσκηται.

Καὶ ὅμως ὁ Γουσταῦος ὤφειλε τοσάυτας στιγμὰς εὐφροσύνης πραγματικῆς εἰς τὴν Νισσέτταν, ὥστε θὰ ἦτο ἀχάριστος, ἐὰν τοῦλάχιστον δὲν ἀνεζήτει περὶ ἐαυτοῦ δικαιολογίας διὰ τὴν θλιψίν, ἣν ἔμελλε νὰ τῇ προσενηθή. Ἡ χάριστεῖτο τότε ἀναμιμνησκόμενος τῶν φίλων του, οἵτινες εἶχον εὐρεθῇ ἢ σχεδὸν εὐρεθῇ εἰς τὴν αὐτὴν καὶ ἐκεῖνος θέσιν καὶ τοῦ τί εἶχον πράξῃ. Εὗρισκε πάντοτε, τοῦτο δὲ τον ἐνεθάρρυνεν ἐπὶ μᾶλλον, ὅτι δὲν ἔπραξαν ὅσα ἔμελλε νὰ πράξωσι καὶ ὅτι ἐν τούτοις οὐδὲν ἐγένετο περὶ αὐτῶν.

Ταῦτα πάντα διελογίζετο ἀπὸ Σιαλὸν μέχρι Νικαίας, ὅτε δὲ ἀφίκετο πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Ἐδμόνδου, ἐνθα ἤλπιζεν ὅτι θὰ εὕρῃ τὴν Λαυρεντίαν, ἡ καρδία του ἐπάλλετο, ἐξ ἐλπίδος βεβαίως, διότι αἱ τύψεις εἶχον ἤδη ἐκλίπη.

Εὗρεν ἀπαντας συνηγμένους ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὡς τὴν προτεραιάν τῆς ἀναχωρήσεώς του. Ἐγένετο δεκτὸς ὡς πάντοτε.

Ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἐδμόνδου, ὅστις ἤρχιζε νὰ περιπατῇ. Ἡσπάσθη τὴν χεῖρα τῆς Ἀντωνίνης καὶ ἔθλιψε τὴν χεῖρα τῆς κυρίας Δεπερέ. Ἡ δεσποινὴς Δεμορτῶν ἠρυθρίασε καὶ ἐταπεινώσε τοὺς ὀφθαλμούς, βλέπουσα αὐτὸν εἰσερχόμενον Ὁ ταγματάρχης, ἡ σύζυγός του

καὶ ὁ κύριος Δεβὼ προσεμειδίων αὐτῷ.

— Ἐμπρός, ἀγαπητέ μοι κύριε Γουσταῦ, εἶπεν ὁ κύριος Δεμορτῶν, ὠθῶν τὸν νέον πρὸς τὴν Λαυρεντίαν, ἀσπασθήτε τὴν γυναικά σας.

Ἡ Λαυρεντία ἔτεινε τὸ μέτωπον τῷ Γουσταύῳ, θλίψαντι τὰς χεῖρας αὐτῆς.

— Δὲν συλλογίζεσθε πλέον τοὺς Παρισίους; τῷ εἶπε χαμηλοφώνως.

— Δύνασθε νὰ το ἐρωτᾷτε;

— Τὸ ὀρκίζεσθε;

— Τὸ ὀρκίζομαι.

— Καὶ εἰσθε εὐτυχής;

— Τόσον εὐτυχής, ὥστε δὲν εὕρισκω λέξεις νὰ ἐκφράσω τὴν εὐτυχίαν μου.

— Βλέπετε, κυρία Δεμορτῶν, εἶπεν ὁ ταγματάρχης στενάζων, ἰδοὺ πῶς ὁ πατήρ σου μᾶς ἔρριψεν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων πρὸ εἰκοσιδύῳ ἐτῶν.

— Ἐθε νὰ δύνανται νὰ εἰπωσι τὸ αὐτὸ μετὰ εἰκοσιδύῳ ἔτη!.. ἀπεκρίθη ἡ κυρία Δεμορτῶν, παρατηροῦσα τοὺς δύο νέους μετὰ τρυφερότητος.

— Εἶμαι εὐχαριστημένη ἀπὸ σᾶς. Γουσταῦ, εἶπεν ἡ κυρία Δεπερέ, λαμβάνουσα τὴν χεῖρα τοῦ Δωμῶν.

— Ἐπραξας καλῶς, τῷ εἶπεν ὁ Ἐδμόνδος χαμηλοφώνως.

Παραδόξον! Ὁ Γουσταῦος ἡσθάνθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς χαρᾶς του οἶοναί ψυχικὴν στενοχωρίαν, βλέπων ὅτι οὔτε ἡ κυρία Δεπερέ οὔτε ὁ Ἐδμόνδος ἐφαίνοντο ἀναμνησκόμενοι τῆς Νισσέττας, ἥτις, καθ' ἣν ὥραν συνέβαινεν ἡ σκηνὴ αὐτῇ, ἔγραψε πρὸς τὸν Γουσταῦον πόσον ἐστενοχωρεῖτο ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του καὶ πόσον ἐπεθύμει ἤδη τὴν ἐπάνοδόν του.

Δυστυχῆς Νισσέττα!..

— Βλέπετε, ἀγαπητέ μου Γουσταῦ, ὑπέλαθεν ἡ κυρία Δεπερέ, ἐκράτησα τὸν λόγον μου.

— Καὶ πότε θὰ γείνῃ ὁ γάμος; ἠρώτησεν ἡ Λαυρεντία, ἥτις ἔρριφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς τῆς, λέγουσα τοῦτο.

— Ὅταν ὁ Ἐδμόνδος, ὁ μάρτυς μου, θὰ δυνηθῇ νὰ ἐξέλθῃ, ὅπως μεταβῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

— Ἐντὸς ὁκτῶ ἡμερῶν τότε, εἶπεν ὁ κύριος Δεβὼ, καὶ πρέπει νὰ γείνῃ τοῦτο μόνον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, διότι ἐπὶ δύο μῆνας ἀκόμη δὲν πρέπει νὰ καταλίπῃ τὴν οἰκίαν ταύτην.

— Ἐλπίζετε; ἠρώτησε χαμηλοφώνως ὁ Γουσταῦος τὸν ἱατρόν.

— Τὰ πάντα βαίνουνσι καλῶς, ἀπεκρίθη οὗτος.

— Τώρα, Γουσταῦ, ὑπάγετε ν' ἀναπαυθῆτε ὀλίγον, εἶπεν ἡ κυρία Δεπερέ εἰς τὸν Δωμῶν. Εἶναι γλυκὺς ὁ διαδεχόμενος τὴν χαρὰν ὕπνος.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ὁ Γουσταῦος ἀνῆρχετο εἰς τὸν κοιτῶνά του, λέγων καθ' ἑαυτόν, ὅπως δώσῃ πέρας εἰς τὰς τελευταίας ἀναμνήσεις, αἵτινες διήρχοντο τοῦ πνεύματός του:

«Τώρα πλέον δὲν δύναμαι νὰ μεταβάλλω γνώμην. Τὰ πάντα ἐτελείωσαν.»

[Ἐπεται συνέχεια]. ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΝΥΑΛΗΣ

MARC DE CHANDPLAIX

ΤΟ ΛΕΥΚΟΝ ΑΙΝΙΓΜΑ

Διήγημα

[Συνέχεια.]

Ἐν τούτοις ἐν τῷ δυστυχίματι τούτῳ ἡ κυρία δὲ Σέβη δὲν ἔχασε τὴν συνήθη εὐθυκρισίαν τῆς. Δὲν ἐδέχθη νὰ μεταβῇ ὅπως κατοικήσῃ εἰς ἑρημόν τι χωρίον τῆς Γαλλίας, ὅπου δευτέρως τις ἐξ ἀδελφῶς τῇ προσέφερεν ὡς ἐλεημοσύνην πτωχὴν φιλοξενεῖαν, ἀλλὰ μείνασα ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφ' οὗ συνήθροισεν ὅ,τι ἡδυνήθη νὰ σώσῃ ἐκ τῆς περιουσίας τῆς, ἀπεφάσισε νὰ ζήσῃ μετὰ τοῦ κόσμου ὡς ἄλλοτε, διότι ἡ κυρία δὲ Σέβη, ἐπιτηδεῖα μήτηρ οὔσα καὶ ἔχουσα ὠραιότητα θυγατέρας, ἐσκέπτετο ὅτι θὰ ἦτο λίαν ἀτυχής ἐὰν δὲν κατῴρου νὰ τὰς ὑπανδρεύσῃ ἀνευ προικῶς.

Βεβαίως οἱ ὄνειροπολοῦμενοι γαμβροὶ δὲν θὰ ἄφινον τὴν μητέρα τῆς συζύγου των ἐν τῇ δυστυχίᾳ, αὕτη δὲ πάλιν θὰ ἦτο τόσον σπανία πενθερά, ὥστε οὔτε ἐπαίσθητή θὰ ἐγένετο ἡ παρουσία τῆς.

Καὶ ταῦτα ὄνειροπολοῦσα ἔτρεχεν ἀπὸ ἐορτῆς εἰς ἐορτὴν πάντοτε ζητοῦσα, οὐδέποτε εὕρισκον καὶ ὅμως μὴ ἀπελπιζομένη.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ἡ Χριστίνα τὴν ἀνησυχίαν.

Ἦτο ἀγρία, ὄνειροπόλος κόρη, αὕτη ἡ Χριστίνα, καὶ τὸ ὄνειρόν τῆς ἦτο νὰ ἀγαπήσῃ, ὡς ἐὰν εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦτο οἱ πτωχοί.

Γέρων τις πασῶς, ναθὰβ τις, ἠθέλησε νὰ τὴν ἐργολαβήσῃ. Ἀλλ' αὕτη ξηρότατα, μὲ τὸ παγετώδες ὕφος τῆς, τοὺς ρῶθωνας ἔχουσα δεσταλμένους, τῷ ἀπεκρίθη ὑπερηφάνως:

— Δὲν πωλοῦμαι.

Ἡ ἀπερίσκεπτος! Ἐνόμιζεν ὅτι ἡ ἀνότητος αὕτη ἀπάντησις ἦτο ὠραιότατη· ὁ δὲ πασῶς ἐφοβήθη μὴ, περιπαθῇ χαρὰ κτήρα ἔχουσα, διαπραξῇ ἀνεπανόρθωτόν τι λάθος, τοσοῦτον ἡ προσπάθεια τῆς νεανίδος, τοῦ νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τὰ ὀπισθεν τῶν ὑελωμάτων ἐκθέματα τῶν ἐμπόρων, τὸν ἐτρόμαζεν.

Εὐτυχῶς μετεβίβασε τὴν συμπάθειάν του ἀπὸ τῆς Χριστίνης εἰς τὴν Μαργαρίταν, αὕτη δὲ ἐγνώριζε πῶς νὰ τὸν κρατήσῃ.

Τὸ κυνήγιον τῶν συζύγων, πανταχοῦ ἄλλως τε ἐπιτετραμμένον, εἶνε συνηθέστατον ἐν Ἀνατολῇ, ὥστε οὐδεὶς ἡδυνάτο τι νὰ εἴπῃ.

Ἄλλ' ὅσον μετρία καὶ ἂν ἦτο ἡ πολυτέλεια τῶν τριῶν τούτων γυναικῶν πολλοὶ ἠπόρουσαν πόθεν ἐπρομηθεύοντο χρήματα, καὶ κρυφίως ἐπιθυροῦντο τὸ ὄνομα τοῦ γέροντος πασσᾶ, τακτικῶς ἐπισκέπτου τῆς οἰκίας των. Αἱ κακαὶ μάλιστα γλῶσσαι ἔλεγον ὅτι δὲν τὸν εἴλκυον μόνον αἱ θυγατέρες, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ μήτηρ των μὲ τὴν ὠριμον, ἀλλὰ θελκτικὴν εἰσέτι καλλονὴν τῆς.